

ZAZNAVANJE VARNOSTNIH POJAVOV V SLOVENSKIH OBČINAH: JE SLOVENSKO JAVNO MNENJE ŠE VEDNO STABILNO?

BERNARDA TOMINC, ANDREJ SOTLAR

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
bernarda.tominc@um.si, andrej.sotlar@um.si

Podlaga za pripravo ocen ogroženosti družbe so poleg statističnih podatkov, raziskav ipd. tudi raziskave javnega mnenja. Z njihovo pomočjo se lahko identificirajo potencialne nevarnosti, tveganja ali celo grožnje. To je ključnega pomena za ustrezno pripravljenost varnostnega sistema družbe. Zaznavanje varnostnih pojavov pri prebivalstvu je izrazito subjektivna kategorija, na katero vplivajo osebne izkušnje, ozaveščenost, družbeno in fizično okolje. Čeprav raziskave kažejo, da se prebivalci Slovenije praviloma počutijo varne, oblikovalci politik in izvajalci nalog zagotavljanja varnosti zaznavanja javnosti ne smejo zanemariti. S spreminjanjem varnostnega okolja bi lahko prišlo tudi do sprememb v dojetanju varnostnih pojavov. Stabilnost javnega mnenja se izraža skozi doslednost ali trajnost stališč, prepričanj in občutkov skozi čas, v prispevku pa se nanaša na izsledke raziskav o varnostnih pojavih med letoma 2011 in 2023.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.8.2023.7](https://doi.org/10.18690/um.fvv.8.2023.7)

ISBN
978-961-286-792-8

Ključne besede:
zaznavanje groženj,
javno mnenje,
stabilnost,
trend,
varnostni pojavi,
Slovenija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.8.2023.7](https://doi.org/10.18690/um.fvv.8.2023.7)

ISBN
978-961-286-792-8

Keywords:
threat perception,
public opinion,
stability,
trend,
security phenomena,
Slovenia

PERCEPTION OF SECURITY PHENOMENA IN SLOVENIAN MUNICIPALITIES: IS SLOVENIAN PUBLIC OPINION STILL STABLE?

BERNARDA TOMINC, ANDREJ SOTLAR

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
bernarda.tominc@um.si, andrej.sotlar@um.si

In addition to statistical data, research, etc., the basis for the preparation of risk assessments for society are also public opinion surveys. With their help, potential dangers, risks or even threats can be identified. This is crucial for the adequate readiness of the security system of the society. The perception of security phenomena by the population is a distinctly subjective category that is influenced by personal experiences, awareness, and social and physical environment. Although surveys show that the inhabitants of Slovenia generally feel safe, policy-makers and those who carry out the tasks of security provision should not ignore the public's perception. By changing the security environment changes in the perception of security phenomena could occur. The stability of public opinion is expressed through the consistency/durability of attitudes, beliefs and feelings over time, which in the paper refers to the findings of research on security phenomena between 2011 and 2023.

University of Maribor Press

1 Uvod

Vprašanje v naslovu pričujočega prispevka se na prvi pogled zdi aluzija na naslov prispevka avtorjev izpred nekaj let (Tominc in Sotlar, 2018), a v resnici gre za resno znanstveno vprašanje. Če pritrdimo avtorjem, ki ugotavljajo, da se varnostno okolje konstantno spreminja (MacLachlan, 2022; Stevens in Vaughan-Williams, 2016; Vaicekauskaite, 2017), je na mestu vprašanje, kako se (ne) spreminja oziroma je (ne)stabilno zaznavanje varnostnih pojavov tako z vidika posameznika kot z vidika skupinskih družbenih entitet (lokalne skupnosti, države, mednarodne skupnosti). Za vsako entiteto je v luči obstoja in razvoja pomembno, da razvije sposobnost identifikacije in ocenjevanja potencialnih varnostnih izzivov, tveganj ali celo groženj, s čimer se zmanjšuje možnost neželenih dogodkov. (Tudi) temu je namenjeno merjenje javnega mnenja.

Medtem ko je opredelitev groženj varnosti na nacionalni ravni del varnostnega načrtovanja države na podlagi ocene ogrožanja temeljnih družbenih vrednot (ogrožanje suverenosti države, ozemeljske celovitosti, neodvisnosti, stabilnosti, blaginje, kulture ...) (»Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-2)«, 2019), je posameznikovo dojetje varnosti močno odvisno od dogodkov in razmer na lokalni ravni, saj so posledice varnostnih pojavov najbolj očitne in zaznavne prav tam. (Ne)varnost v lokalnem okolju lahko namreč bistveno vpliva na kakovost posameznikovega življenja (Sotlar in Tominc, 2021). Pri tem je zanimivo, da je bil proces globalizacije (in ne lokalizacije) tisti, ki je temeljito spremenil razmišljanje o varnosti. Cha (2000) tako trdi, da so nefizična varnost, diverzifikacija groženj in pomembnost identitete ključni učinki globalizacije na področju dojetja varnosti. Razmišljanje o varnosti spreminjajo tudi podnebne spremembe, saj je njihov vpliv na okolje takšen, da bo povzročil še intenzivnejši konflikt za zemljo, vodo in naravne vire. Ta ugotovitev sicer ni nova, vendar Parry (2007) ocenjuje, da so podnebne spremembe danes tako obsežne, da lahko zasenčijo konflikte iz preteklosti in tudi druge vrste groženj posameznikovi, nacionalni in mednarodni varnosti. Poleg same identifikacije je treba oceniti resnost in verjetnost groženj in tveganj (Prezelj, 2005) ter jih razvrstiti po prioriteti glede na vrednostni sistem posamezne entitete. Vse to je izhodišče za nadaljnje korake pri zagotavljanju varnosti, eden izmed njih pa je priprava načrtov kriznega upravljanja na strateški in operativni ravni. V prispevku ugotavljamo morebitne spremembe pri prebivalcih

slovenskih občin, ko gre za njihovo zaznavanje varnostnih pojavov v daljšem časovnem obdobju – v letih 2011, 2017 in 2023.

2 Izzivi (spreminjanja) javnega mnenja

Oblikovalci varnostnih politik si pomagajo tudi z merjenjem javnega mnenja, saj morajo dobro poznati varnostne probleme, kot jih zaznavajo prebivalci. V demokratičnih državah rezultati javne politike namreč sledijo javnemu mnenju (Davis, 2007). Povezava med javnim mnenjem in politiko je v predstavnih demokracijah še posebej pomembna, saj se od izvoljenih pričakuje, da jim je dejansko mar za mnenje volivcev (Wlezien in Soroka, 2021). Page in Shapiro (2014) sta na podlagi proučevanja ameriškega javnega mnenja ugotovila, da javno mnenje vpliva na politiko bistveno bolj kot politika na javno mnenje. Page in Shapiro (1992) sta v drugi študiji ugotovila, da se tudi pri ne- ali manj ozaveščenih (ignorantskih) ljudeh glede vprašanj notranje in zunanje politike pokaže smiselno odzivanje na trende v realnosti. Kolektivno javno mnenje je kljub nihanjem v mnenjih posameznikov izjemno koherentno (soodvisno). Javno mnenje odraža stabilen sistem vrednot in se odziva na nove dogodke, argumente in informacije, ki jih prenašajo množični mediji. V tem smislu je zanesljivo in stabilno. Poskusi spreminjanja javnega mnenja imajo zato običajno minimalen učinek za kratek čas (Harris, 2021). Jakobs in Mettler (2011) ločita situacijsko in strukturno oblikovanje javnega mnenja, za prvega velja, da je posledica izjav politikov oziroma drugih javnih osebnosti in lahko v ozkem časovnem okviru vpliva na javno mnenje, kar pa se na dolgi rok izniči (ko se oblikuje strukturno javno mnenje).

Tudi ko gre za zagotavljanje varnosti, morajo odločevalci oceniti, kaj posameznike in družbo dejansko oziroma potencialno ogroža. Varnostni pojavi namreč družbi v veliki meri vsiljujejo, kako in s čim se jim bo zoperstavila, ta pa mora upoštevati svoje resurse in zmožnosti (Sotlar, 2015). Burk (1994, citirano v Malešič in Vegič, 2007) meni, da dolgoročni trendi javnega mnenja o varnostnih vprašanjih kažejo, da je javno mnenje zelo organizirano in da se racionalno odziva na dostopne informacije, obenem pa teži k stanovitnosti. Če se spreminja, gre običajno za razumen odziv na spremenjene okoliščine in nove informacije. Intenzivnost javnega mnenja kaže, da imajo posamezniki glede določenih varnostnih vprašanj trdna prepričanja. Ob tem so Brulle idr. (2012) na primer ugotovili, da vremenski dogodki sami po sebi ne vplivajo na zaskrbljenost javnosti glede podnebnih sprememb in da medijsko

poročanje o podnebnih spremembah in politični diskurz na to temo premo sorazmerno vplivata na stopnjo zaskrbljenosti javnosti. In (morda celo malo presenetljivo), da je kljub medijskemu vplivu javno mnenje bistveno bolj podvrženo izjavam političnih elit in ekonomskim dejavnikom.

Tudi slovensko javno mnenje deli omenjene značilnosti. Malešič in Vegič (2007, 2009) na podlagi analize podatkov, pridobljenih z raziskavo Slovensko javno mnenje, namreč ugotavljata, da je mogoče odzivanje slovenskega javnega mnenja na ključne varnostne teme označiti kot racionalno, saj so varnostne preference javnosti realne in imajo pomen. Na spremembe javnega mnenja do varnostnih vprašanj vplivajo predvsem dogodki in prejete informacije (na primer iz množičnih medijev). Slovensko javno mnenje kaže smiselne (logične) vzorce in ni notranje protislovno, kar kaže na njegovo doslednost (Malešič in Vegič, 2007, 2009).

3 Značilnosti zaznavanja varnostnih pojavov v slovenskih občinah v obdobju 2011–2017

Da bi sledili predstavam o grožnjah varnosti slovenski družbi in ugotovili, ali in kako so se te grožnje razvile v zadnji dekadni, smo primerjali ugotovitve treh raziskav, ki jih je Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru opravila v letih 2011, 2017 in 2023. Praktično vse raziskave kažejo, da prebivalce motijo predvsem societalni (varnostni) pojavi, ki se nanašajo na ekonomsko-socialni položaj posameznika, raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih pa izpostavljajo, da prebivalce motijo alkoholizem in z njim povezani izzivi ter onesnaževanje okolja in to bistveno bolj kot kriminaliteta (Sotlar in Tominc, 2021).

Na začetku prejšnjega desetletja (2011), ko so anketiranci v raziskavi ocenjevali 65 varnostnih pojavov, so bili kot najbolj ogrožajoči pojavi opredeljeni dejavniki negotovosti, kot sta brezposelnost in revščina, izzivi, povezani z opojnimi substancami (alkohol in droge), kriminaliteta, ogrožanje prometne varnosti, ekonomski dejavniki tveganja (gospodarsko nazadovanje, gospodarska kriminaliteta in korupcija). Za najmanj ogrožajoče dejavnike so bili ocenjeni turisti, spolni napadi/posilstva ter pripadniki drugih narodnosti ali kultur (Sotlar in Tominc, 2021).

V raziskavi leta 2017, ki je vsebovala 38 varnostnih pojavov, so anketiranci poročali, da so najbolj ogrožajoči dejavniki varnosti v njihovih lokalnih skupnostih točenje alkohola pijanim osebam, brezposelnost, revščina, alkoholizem, tatvine, divjanje z avtomobili in vlomi, kot najmanj ogrožajoči dejavniki pa spolni napadi/posilstva, prostitucija, turisti, zapuščeni avtomobili, migranti, begunci in tuji delavci (Sotlar in Tominc, 2021).

4 Zaznavanje varnostnih pojavov med prebivalci slovenskih občin leta 2023

In kaj pokažejo rezultati najnovejšega merjenja javnega mnenja (2023)? Raziskava (2023) je obsegala 38 varnostnih pojavov, pri čemer smo na podlagi analiz raziskav v letih 2011 in 2017 nekatere spremenljivke izločili, dodali pa tiste, ki se nanašajo na aktualne varnostne izzive, kot so nalezljive bolezni in informacijska varnost.

Kot je razvidno z grafa 1, je alkoholizem še vedno najbolj pereč problem lokalnega okolja ($M_{2011} = 3,25$, $M_{2017} = 3,17$, $M_{2023} = 3,20$). Zelo visoko med viri ogrožanja opazimo izzive, povezane s prometno varnostjo. To sta divjanje z avtomobili ($M_{2011} = 3,56$, $M_{2017} = 3,33$, $M_{2023} = 3,32$) in nepravilno parkiranje ($M_{2011} = 3,07$, $M_{2017} = 3,16$, $M_{2023} = 3,15$).

Societalna dejavnika brezposelnost ($M_{2011} = 3,94$, $M_{2017} = 3,48$, $M_{2023} = 2,98$) in revščina ($M_{2011} = 3,45$, $M_{2017} = 3,28$, $M_{2023} = 2,91$), ki sta bila v preteklosti zaznana kot najbolj ogrožajoča vira, danes nista več čisto v vrhu virov ogrožanja. Še vedno sta visoko, je pa odmik od preteklih let statistično značilen. Tudi gospodarsko nazadovanje je vse manj zaznано kot ogrožajoče ($M_{2011} = 3,38$, $M_{2017} = 3,06$, $M_{2023} = 2,89$). V preteklosti je korupcija presegala srednjo vrednost 3 ($M_{2011} = 3,28$, $M_{2017} = 3,10$), vendar je trend zaznavanja tega pojava očitno v upadanju ($M_{2023} = 2,96$).

Manjše je zaznavanje problema kopičenja smeti na javnih mestih ($M_{2011} = 3,09$, $M_{2017} = 3,01$, $M_{2023} = 2,91$). Znižuje se tudi zaznavanje nasilja v družini ($M_{2011} = 3,08$, $M_{2017} = 2,87$, $M_{2023} = 2,82$). Zaznavanje vandalizma kot grožnje se je nekoliko zmanjšalo ($M_{2011} = 2,84$, $M_{2017} = 2,83$, $M_{2023} = 2,76$), grafitiranja pa nekoliko povečalo ($M_{2011} = 2,38$, $M_{2017} = 2,32$, $M_{2023} = 2,45$).

Čeprav izhaja ranljivost sodobne družbe tudi iz močne odvisnosti od neprekinjenosti in zanesljivosti delovanja informacijskih sistemov in tehnologij (»ReSNV-2«, 2019), pa javno mnenje tega pretirano ne zaznava kot grožnjo varnosti. Namreč vseh pet spremenljivk, s katerimi smo merili odnos do kibernetiko-informacijskih groženj¹ (zlorabe objavljenih osebnih podatkov posameznika na spletu ($M_{2023} = 2,29$), kibernetiko nadlegovanje ($M_{2023} = 2,43$), zlorabe internetnih finančnih instrumentov ($M_{2023} = 2,32$), vdori v informacijski sistem ($M_{2023} = 2,24$), okužbe z zlonamerno ali škodljivo programsko opremo ($M_{2023} = 2,35$)), je zaznanih kot manj ogrožajočih in padejo v spodnja dva kvartala navedenih 38 virov ogrožanja. Pri tem rezultati kažejo, da je ljudi še najbolj strah kibernetikega nadlegovanja (npr. napadi na posameznika, povezani z objavljanjem žaljivih komentarjev v spletnih klepetalnicah, na družbenih omrežjih ipd.), vendar se odnos do drugih informacijskih groženj statistično značilno ne razlikuje.

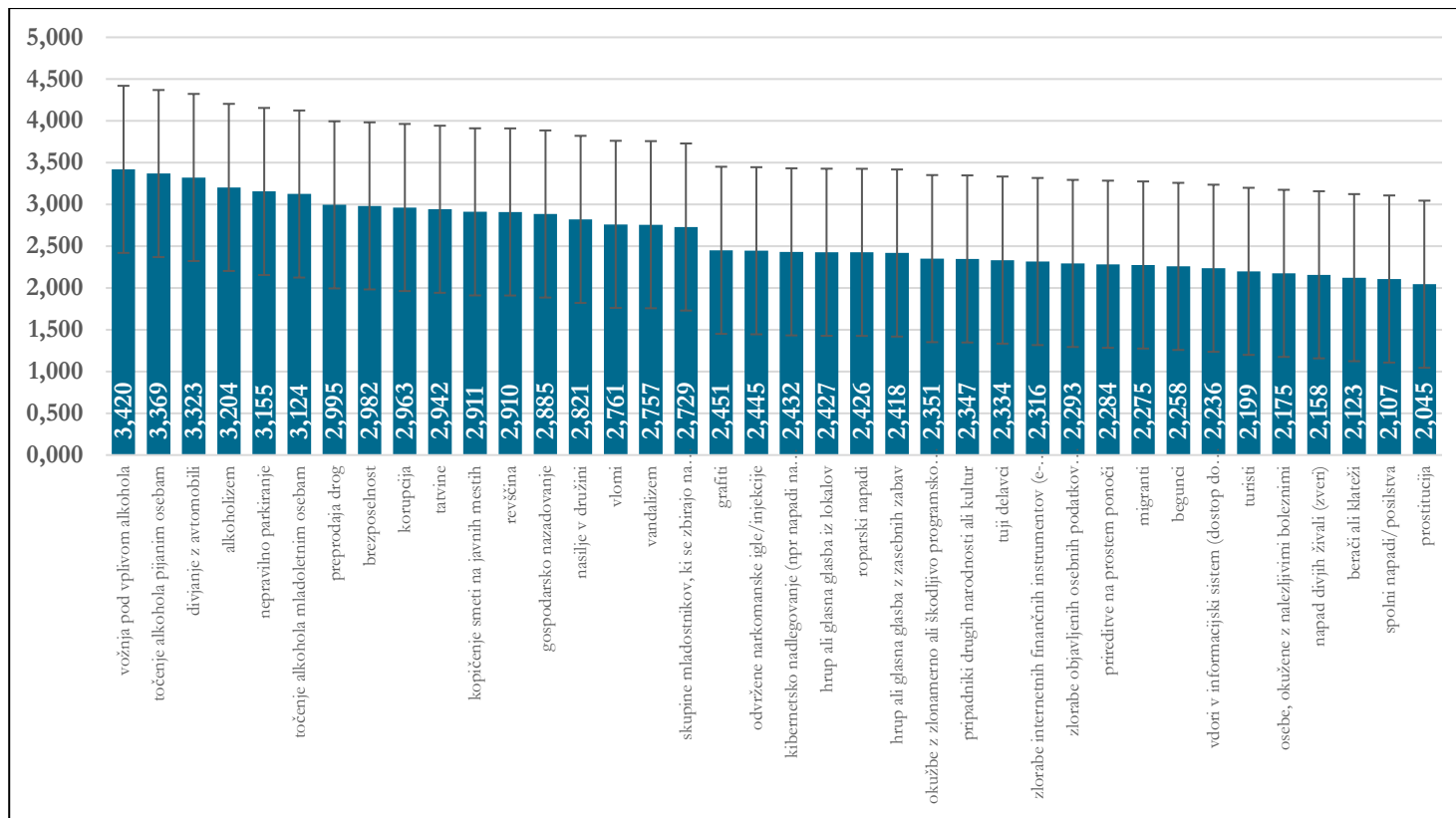
Tudi prireditve na prostem ponoči za prebivalce ne predstavljajo večjega problema ($M_{2011} = 2,18$, $M_{2017} = 2,18$, $M_{2023} = 2,28$). Turisti so bili običajno zaznani kot najmanj ogrožajoči v preteklih raziskavah ($M_{2011} = 1,75$, $M_{2017} = 1,78$), kar se je ob zadnjem merjenju spremenilo ($M_{2023} = 2,20$). Med manj ogrožajočimi dejavniki ostajajo tudi tuji delavci ($M_{2011} = 2,31$, $M_{2017} = 2,08$, $M_{2023} = 2,33$), migranti ($M_{2011} = 2,31$, $M_{2017} = 2,05$, $M_{2023} = 2,27$) ter berači ali klateži ($M_{2011} = 2,27$, $M_{2017} = 2,19$, $M_{2023} = 2,12$).

Kot nov varnostni pojav v lokalni skupnosti smo v raziskavi leta 2023 dodali napad divjih živali (zveri), ki pa je pristal dokaj nizko v rangirni vrsti vseh virov ogrožanja ($M_{2023} = 2,16$). Enako velja še za ena na novo dodani vir, in sicer osebe, okužene z nalezljivimi boleznimi ($M_{2023} = 2,17$).

Kot najmanjši problem v lokalni skupnosti prebivalci konstantno označujejo prostitucijo ($M_{2011} = 2,22$, $M_{2017} = 1,87$, $M_{2023} = 2,04$) in spolne napade/posilstva ($M_{2011} = 2,12$, $M_{2017} = 1,93$, $M_{2023} = 2,11$).

---

¹ V raziskavah v letih 2011 in 2017 teh spremenljivk nismo merili.

Graf 1: Zaznavanje varnostnih pojavov leta 2023

Vir: lasten.

5 Razprava

Slovenska javnost ne sledi vedno mnenju političnih elit o varnostnih temah. To še posebej velja za politične razprave, ko gre za migrante in begunce, kibernetске grožnje, pa tudi nasilje v družini. Migrantska problematika (obseg migracij, nezakoniti prehodi meje, položaj v nastanitvenih centrih za tujce itd.) je bolj ali manj konstantno prisotna v političnem in medijskem diskurzu,¹ vendar se to očitno ne pozna pri zaznavah prebivalcev, kar je možno pojasniti tudi s tem, da množično nezakonito prehajanje meje in problemi z nastanitvenimi centri ne zadevajo vseh prebivalcev, temveč se odvijajo na mikro lokacijah (npr. obmejna vas Rigonce, Ljubljana-Vič ipd.).

Zanimivo je tudi slabo zaznavanje informacijsko-kibernetских groženj, ki niso izpostavljene samo v »ReSNV-2« (2019) – tudi Agencija Evropske unije za kibernetско varnost je v poročilu za leto 2022 identificirala naslednje grožnje kibernetских varnosti (Lella idr., 2022): izsiljevalska in zlonamerna programska oprema, socialni inženiring, ogrožanje podatkov, zavrnitev storitve, grožnje razpoložljivosti – internetne grožnje, dezinformacije in napadi na dobavno verigo. Vse omenjeno je bilo v zadnjih letih prisotno tudi v Slovenji, praktično pa ne mine pomembnejši nastop ministrov iz nacionalnovarnostnih resorjev in visokih predstavnikov varnostnih organizacij, ki ne bi izpostavili pomembnosti tovrstnih groženj v sodobnem času.² Kot kaže, med našimi anketiranci ni bilo (veliko) tistih, ki bi bili v zadnjem času deležni tovrstnih napadov oz. škodljivih dejanj, zato se to tudi ne odraža v večji senzibilnosti javnega mnenja.

Najmočnejše so tako zaznavani tisti varnostni pojavi, ki jih lahko povežemo s konceptom človekove varnosti, katerega bistvo je zagotavljanje dobrobiti posameznika. Nanjo pa najbolj vplivajo pojavi, ki izhajajo iz lokalnega okolja in jih ljudje tudi prej zaznajo kot ogrožajoče (v našem primeru gre predvsem za problematiko zlorabe alkohola in deviantnega ravnanja v prometu).

---

¹ Število nezakonitih prehodov meje se je tudi dejansko zelo povečalo. Samo na meji s Hrvaško je bilo v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2023 obravnavanih 34.486 tujcev, medtem ko jih je bilo v istem obdobju leto poprej 11.396 (Uprava uniformirane policije, Sektor mejne policije, 2023). Takšno povečanje migrantske problematike seveda ni moglo ostati »neopaženo«.

² Avgusta leta 2022 je prišlo celo do uspešnega napada hekerjev na Upravo Republike Slovenije za zaščito reševanje, ki je najvišji strokovni organ vodenja in koordiniranja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v državi.

Stabilnost javnega mnenja se nanaša na konsistentnost stališč in prepričanj ljudi skozi čas glede določene teme. Raziskovalci javnega mnenja potrjujejo, da so njegova nihanja normalna v vsaki družbi, za slovensko pa lahko rečemo, da rezultati raziskav v letih 2011, 2017 in 2023 ne izkazujejo tolikšnih nihanj, da ne bi mogli na vprašanje iz naslova prispevka pritrdilno odgovoriti.

Literatura

- Brulle, R. J., Carmichael, J. in Jenkins, J. C. (2012). Shifting public opinion on climate change: An empirical assessment of factors influencing concern over climate change in the U.S., 2002–2010. *Climatic Change*, 114, 169–188. doi:10.1007/s10584-012-0403-y
- Cha, V. D. (2000). Globalization and the study of international security. *Journal of Peace Research*, 37(3), 391–403. doi:10.1177/0022343300037003007
- Davis, W. (2007). *Public opinion, security threats, and foreign policy formation: A theoretical framework and comparative analysis* [Doktorska disertacija]. Florida State University Libraries. <https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:168998/datastream/PDF/download/citati on.pdf>
- Harris, J. (2021). *Effective strategies for changing public opinion: A literature review*. Sentience Institute. <https://www.sentienceinstitute.org/downloads/Effective%20strategies%20for%20changing%20public%20opinion.pdf>
- Jacobs, L. R. in Mettler, S. (2011). Why public opinion changes: The implications for health and health policy. *Journal of Health Politics, Policy and Law*, 36(6), 917–933. doi:10.1215/03616878-1460515
- Lella, I., Tsekmezoglou, E., Naydenov, S., Ciobanu, C. in Malatras, A. (2022). *ENISA threat landscape 2022*. ENISA. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2022/@@download/fullReport>
- MacLachlan, K. (17. 6. 2022). Protection of civilians: A constant in the changing security environment. *NATO Review*. <https://www.nato.int/docu/review/articles/2022/06/17/protection-of-civilians-a-constant-in-the-changing-security-environment/index.html>
- Malešič, M. in Vegič, V. (2007). Javno mnenje o varnostnih temah: Splet naključij ali dosleden vzorec? *Teorija in praksa*, 44(1/2), 49–66.
- Malešič, M. in Vegič, V. (2009). Slovene public opinion about security issues: A coincidence or a consistent pattern? V G. Caforio (ur.), *Advances in military sociology: Essays in honour of Charles C. Moskos* (str. 99–119). Emerald.
- Page, B. I. in Shapiro, R. Y. (1983). Effects of public opinion on policy. *American Political Science Review*, 77(1), 175–190. doi:10.2307/1956018
- Parry, E. J. (2007). The greatest threat to global security: Climate change is not merely an environmental problem. *Green Our World*, 44(2). <https://www.un.org/es/issue/408>
- Prezelj, I. (2005). *Nacionalni sistemi kriznega menedžmenta*. Fakulteta za družbene vede.
- Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-2). (2019). *Uradni list RS*, (59/19).
- Sotlar, A. (2015). Reševanje varnostnih problemov – med nacionalno, lokalno in človekovo varnostjo. V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: Zbornik prispevkov* (str. 26–33). Fakulteta za varnostne vede.
- Sotlar, A. in Tominc, B. (2021). Zaznavanje varnosti v Sloveniji – od nacionalnih k lokalnim varnostnim pojavom V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanimi perspektivami* (str. 81–105). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.

- Stevens, D. in Vaughan-Williams, N. (2016). Citizens and security threats: Issues, perceptions and consequences beyond the national frame. *British Journal of Political Science*, 46(1), 149–175. doi:10.1017/S0007123414000143
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2018). Ni pomembno, kaj je res, ampak kar ljudje verjamejo, da je res – stabilnost javnega mnenja o virih ogrožanja. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), *4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): konferenčni zbornik* (str. 73–103). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Uprava uniformirane policije, Sektor mejne policije. (2023). *Nedovoljene migracije na območju Slovenije v obdobju od 1. 1. do 31. 8. 2023*.
<https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2023/Avgust2023.pdf>
- Vaicekauskaitė, Ž. M. (2017). Security strategies of small states in a changing world. *Journal on Baltic Security*, 3(2), 7–15. <https://etalpykla.lituanistika.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2017~1543998180182/J.04~2017~1543998180182.pdf>
- Wlezien, C. in Soroka, S. (2021). Public opinion and public policy. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*.
<https://oxfordre.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-74>

